

U vraagt een sacrament? Wij bieden u een weg aan

Catechese organiseren in antwoord op de vraag naar sacramenten

Karen Vandebroek

De auteur van dit artikel gaat in op de vierde pijler van geloofscommunicatie volgens het model van de Franse bisschoppen, dat in de nummers van het afgelopen jaar onze leidraad was. Ze biedt zowel zienswijzen als concrete handvatten om mensen te benaderen over het geloof bij vormingsmomenten rond de sacramenten. Hoe kunnen we de christelijke traditie verhelderen wanneer men een sacrament wil ontvangen? Een warme oproep om in de spanning te gaan staan tussen identiteit en gastvrijheid!

Voor de sacramentenpastoraal en in het bijzonder de sacramentencatechese zijn het boeiende tijden. Als je de publicaties van de bisschoppen van België en in de buurlanden bekijkt, zie je dat er heel wat te doen is rond de thema's catechese, missionair Kerk-zijn en eerste verkondiging.¹ Op 10 november 2008 vond in Leuven een congres plaats voor de hele Vlaamse Kerk over 'Missionair kerk zijn, naar levende catechetische gemeenschappen'. In het eerste deel van dit artikel maken we kennis met deze nieuwe stromingen in de sacramentenpastoraal, vooral vanuit de invalshoek van de Franse Kerk². Dit doen we enerzijds omdat ze qua 'secularisering' voor is op ons en ons dus al een iets betere blik op onze mogelijke toekomst kan geven, anderzijds omdat de teksten en perspectieven vanuit de Belgische bisschoppenconferentie zeer goed aansluiten bij wat er in het Franse document wordt gezegd. Bovendien is de tekst van de Belgische bisschoppen misschien al een beetje gekend en kunnen we deze verrijken met die van de Franse Kerk. In een tweede deel bekijken we wat deze nieuwe inzichten kunnen betekenen voor de keuzes die men maakt in de vormselcatechese.

De voorbije 50 jaar heeft de sacramentenpastoraal een hele evolutie doorgemaakt. Meer en meer voelen pastoraal verantwoordelijken aan dat het aantal vragen naar kinderdoop, eerste communie en vormsel hoog blijft, ondanks het feit dat mensen minder betrokken zijn op het christelijke geloof en de Kerk. Het is dan ook niet te verbazen dat de vragen die men in de context van de sacramentenpastoraal van ouders krijgt, vaak niet overeenkomen met het aanbod dat de Kerk doet. Een onthelende pastoraal poogt deze kloof tussen vraag en aanbod te dichten. Bij bijvoorbeeld de aanvraag voor een doopsel, worden de ouders gezamenlijk uitgenodigd op een avond. Voor sommige ouders heeft deze avond het effect dat het vlammetje van hun geloof dat er vroeger al was, weer opflakkert. Voor ouders die verder van geloof en Kerk verwijderd zijn, is de voorbereidende samenkomst een pure formaliteit. De antwoorden van de ouders op vragen over motivatie zijn dan niet zo geloofsgemotiveerd. Dit geeft bij pastoraal verantwoordelijken vaak het gevoel dat ze de sacramenten 'te grabbel gooien', terwijl de sacramenten toch geschenken zijn van God aan de Kerk. In hun reactie hierop schipperen ze dan tussen de twee uitersten van rigorisme, waarbij de toelatingsvoorwaarden voor de sacramenten zeer hoog zijn en streng opgevolgd worden, en laksheid, waarbij het er allemaal niet zoveel toe doet.

---

¹ België: "volwassen worden in geloof, catechese in het leven van de kerk" (2006), "groeien in geloof" (2007). Frankrijk: "Texte nationale pour l'orientation de la catéchèse en France et principes d'organisation". (2006)

² Hiervoor maakten we dankbaar gebruik van de publicatie van: le Service national de la catéchèse et du catéchuménat, *Des itinéraires de type catéchuménal vers les sacrements*, 2007.

In het document van de Franse bisschoppen van 1997, *‘La lettre aux catholiques de France’*, vertrekt men vanuit de constatactie van een verschil tussen vraag en aanbod naar aanleiding van de sacramenten. Binnen deze context wil men nadenken hoe een pastoraal van aanbod mensen in staat kan stellen om hun vraag naar een sacrament bewuster binnen de christelijke traditie te plaatsen. De vragen zijn dus: Hoe kunnen we wegen van christelijk leven voorstellen in voorbereiding op de liturgische viering van een sacrament? Hoe kunnen we de christelijke traditie die mensen voorafgaat, verhelderen aan wie een sacrament vraagt?

Dit aanbod van geloof, dat naar de kern van het mysterie van het geloof gaat, wordt aan heel de christelijke gemeenschap gedaan, niet alleen aan wat men ‘randkerkelijken’ of ‘seizoenschristenen’ noemt. Evengoed aan hen die regelmatig naar de mis komen, kan een aanbod gedaan worden dat hen helpt om naar het hart van het geloofsmysterie te gaan.

WEGEN VAN CHRISTELIJK LEVEN IN VOORBEREIDING OP DE LITURGISCHE VIERING VAN DE SACRAMENTEN

Mede onder invloed van het directorium voor de catechese (1997) stellen zowel de Franse als de Belgische bisschoppenconferentie voor om als model voor deze wegen van het christelijke geloof het ‘catechumenaat’ te nemen. Ze kiezen voor dit model omdat het zowel in het verre als meer nabije verleden gefunctioneerd heeft in een context waar mensen christen werden in een niet-christelijke omgeving. Het catechumenaatsmodel heeft expertise opgebouwd om mensen te begeleiden in het christen worden. Bovendien maakt het duidelijk dat het ontvangen van sacramenten *in se* niets, maar dan ook helemaal niets, met de leeftijd van mensen te maken heeft.

Het catechumenaat als bron van catechese zien, heeft niet de bedoeling om het catechumenaat in zijn totaliteit zomaar over te plaatsen naar andere aspecten van de sacramentenpastoraal. Wel is het verrijkend om enkele essentiële elementen eruit te lichten.

DE FASE VAN HET ONTHAAL VRAAGT AL DAT WIJ ONS ‘BEKEREN’

Onze eerste vraag als iemand aan onze deur klopt met de vraag naar een sacrament is: ‘Wat is uw motivatie?’ Het woord motivatie moet uit ons taalgebruik en vooral uit onze geest gebannen worden. De vraag naar ‘motivatie’ is er één die je stelt aan iemand die werk zoekt. Als er iemand bij ons aanklopt die naar een doopsel vraagt, kan men enkel constateren dat er iemand is en dat die aan de deur klopt. Er is een persoon daar, met heel zijn rijkdom. Deze persoon verdient ons initieel vertrouwen: vertrouwen in zijn verlangen naar God en vertrouwen in de eigen bekwaamheid van deze persoon om volwassen in het leven én in het geloof te staan. Wanneer een persoon met zijn vraag komt, draagt hij al een verlangen in zich dat God daar neergelegd heeft. Deze rijkdom mogen wij onthalen in zijn verschillende mogelijke formuleringen: ‘Ik heb de bijbel gelezen’, ‘Ik heb een andere christen ontmoet’, ‘Ik ga trouwen’,... Elke vraag naar een sacrament zou ons blij moeten maken. Zelfs als deze aanvraag niet meteen overeenkomt met wat wij verwachten van de ‘aanvragers’. Dit verschil mag er niet toe leiden de aanvragers ervan te verdenken bijbedoelingen te hebben. We mogen niet vergeten dat het geloofsproces zijn origine heeft in God. Het gaat er dus om dat we vertrouwen hebben in het handelen van God zelf. De christelijke initiatie spreekt over de genade. Een persoon die geïnitieerd wordt, ontvángt alles: het kruisteken, Gods woord, water, wijn, brood,... De lezingen van de paaswake, waar de sacramenten van de christelijke initiatie gevierd worden, vertellen de geschiedenis van dit geschenk aan de mensheid, vanaf het begin. De verschillende fasen en vieringen van het catechumenaat maken van iemand de erfgenaam,

de begunstigde van dit geschenk. Het catechumenaat herinnert er ons aan dat we onszelf niet ‘christen’ kunnen verklaren. We ontvangen het geloof van God zelf, die altijd de eerste stap in de ontmoeting zet, bemiddeld door een traditie die hiervan getuigt.

De eerste christenen aarzelden om van de christelijke *initiatie* te spreken. Ze vreesden dat de betekenis vermengd zou worden met die van de initiatie in de mysteriegodsdiensden. Specifiek voor de christelijke initiatie is dat Jezus Christus de enige echte initiator is. De catechist of de begeleider is niet degene die initieert.

Vandaar ook dat de praktijk van het catechumenaat berust op de intuïtie dat men niet een persoon aan het begeleiden is. Men begeleidt een relatie met Christus, een relatie waarvoor men ten dienste staat, die men wil voeden, die men wil bevorderen in het innerlijke leven van mensen. Het begeleiden is een op weg zetten. Het catechumenaat nodigt ons ertoe uit om mensen zo te onthalen dat Christus vrij in deze mens kan handelen. Zonder het vertrouwen als basishouding is christelijke initiatie dan ook zeer moeilijk.

Niet alleen het vertrouwen, maar ook het geduld zijn onmisbaar in de initiatie. Het initiatieproces is immers geen magie of menselijke logica. Het is niet omdat iemand het catechumenale traject doorlopen heeft, dat hij vast en zeker een pratikerende christen wordt. Men kan dus gemakkelijk ontgoocheld zijn, omdat het proces niet verloopt zoals men gehoopt had. Maar in het catechumenaat gaat de hoop samen met het geduld. Geduld is een teken van nederigheid van de begeleider én van de Kerk. Tijdens het sacrament en de weg ernaar toe, richten zowel begeleiders als begeleide(n) zich naar God en ze worden samen tot geloof gewekt. Er is hier geen tegenstelling tussen aan de éne kant de ontwetenden en lerenden en aan de andere kant degenen die het allemaal al weten. Het gaat daarentegen om mensen die allen geïnitieerd worden door dezelfde handeling die zich daar ontvouwt. Ook al heeft de begeleider een bepaalde voorsprong op de begeleide, de catechumenale weg beoogt evenzeer de omvorming van de Kerk als van de personen die door haar naar het doopsel worden begeleid.

In het catechumenaat moet je uiteindelijk vertrouwen hebben in het Paasmysterie zelf. De catechumenale weg bepaalt mee het leven van mensen, zelfs al zie je deze mensen niet meer. Ze zijn op de eerste plaats getuigen van Christus door – daar waar ze leven – ondanks negatieve reacties toch met mensen rondom hen te spreken over hun pas ontvangen geloof. Wat wordt er van deze mensen? We moeten er vertrouwen in hebben dat God met deze mensen zijn weg gaat!

HET CATECHUMENAAT IS EEN TIJD VAN FASEN EN PERIODEN

Als iemand die naar een sacrament vraagt, begrijpt dat dit niet zomaar van de ene op de andere dag gebeurt, is zijn/haar vraag: ‘Wat staat er mij te wachten?’ Dat is het begin van de weg van het christen worden. De Kerk antwoordt hierop: ‘Maak u geen zorgen, wij begeleiden u’. Om deze weg te gaan, wordt er voldoende tijd gegeven. Dit is niet een tijd van niets doen, een lege tijd, maar een tijd om te wennen. Op die manier laat je tijd en ruimte voor Gods handelen in iemand.

Het catechumenaat is geritmeerd door de vieringen. In de periode tussen de vieringen vinden de ontmoetingen plaats. De vieringen zijn uitgelezen plaatsen waar de catechumeen iets bijzonders kan beleven. Het volstaat immers niet om over het christelijke geloof te praten om van iemand een christen te ‘maken’, net zomin als praten over moederschap van iemand een moeder maakt. Als het catechumenaat alleen maar bestond uit gesprekken met de catechumeen, dan zou niemand kunnen begrijpen dat het mysterie naar ons toekomt, dat God ons zoekt, meer nog dan dat wij Hem zoeken. Daarom zijn de liturgische momenten

onmisbaar. Handelingen tijdens een viering kunnen zeer verschillend ervaren worden bij verschillende personen. Een handoplegging kan als zeer heilzaam en bevrijdend worden ervaren bij iemand die een moeilijke periode meemaakt in het leven. De liturgie opent ons voor een andere ‘tijd’, de ‘tijd’ van God. In de liturgie kunnen het mysterie van mensen en het mysterie van God elkaar vinden. Deze ontmoeting is niet afhankelijk van de begeleider. Integendeel zelfs, hier moet hij zich zelfs afzijdig houden. Door de viering heeft de persoon iets beleefd en begrepen wat begeleiders nooit met woorden hadden kunnen uitleggen. Belangrijk hierbij is de laatste fase, die van de mystagogie. In deze fase wordt er verder verwerkt wat men tijdens de viering van de initiatiesacramenten heeft meegemaakt. Zo wordt de ontmoeting/ervaring meer geïntegreerd in het leven.

Dankzij deze fasering van periodes, is er een opeenvolging van ‘maturiteiten’. Iemand die bijvoorbeeld met een slecht geformuleerde of weinig “gemotiveerde” aanvraag komt, kan blijk geven van weinig maturiteit. Echter de stap zetten om de vraag te stellen in een samenleving als de onze, getuigt van maturiteit! De maturiteit van de aanvraag maakt de overgang van ‘aanvrager’ naar ‘kandidaat’.

En dan hoort de kandidaat het volgende: ‘U vraagt een doopsel? De Kerk biedt u aan om samen met u een weg te gaan naar deze drie sacramenten.’ Nu wordt de maturiteit van de aanvraag op de proef gesteld. Aanvaarden om begeleid te worden, is immers aan iets beginnen, waarvan men niet weet waartoe het kan leiden. Deze beproeving maakt integraal deel uit van de christelijke initiatie omdat het de aanvrager helpt om een geschenk te aanvaarden, dat hij niet zelf kiest, omdat het hem helpt binnen te treden in een traditie die hem vreemd is. Het nodigt hem uit om het volk van God op de voet te volgen, zonder dat hij het echt kent...

Elke nieuwe stap draagt dus bij tot de groei in maturiteit. De liturgische vieringen benoemen niet alleen deze overgangen, ze markeren ze ook en realiseren de transformatie in de mensen. De liturgie van de christelijke initiatie leidt binnen in het geloofsmysterie, met respect voor de drempels, stap voor stap.

WAARTOE LEIDT DIT PROCES?

De catechumenaatsweg maakt niet alleen opeenvolgende bekeringsmomenten voor de catechumeen mogelijk, maar brengt ook heel wat teweeg bij de begeleiders. Zij leren op een andere manier naar hun eigen geloof en naar sacramenten kijken en groeien zelf zo mee.

De catechumenaatsweg leert ons immers dat een sacrament zich niet laat voorbereiden. De catechumenaatsweg zet een mens op weg. Het is een voortgang in het hart van de gemeenschap van reeds geïnitieerden, doorheen de verschillende perioden van zoeken en geloofsgroei. In de catechumenaatsweg kan men dus zeggen dat de sacramentaliteit ‘geontmomentiseerd’ is. De liturgische fasen maken het beleven en begrijpen van het sacrament mogelijk in zijn hele rijkdom, dankzij de voortschrijdende ontplooiing ervan in al zijn betekenissen en mogelijkheden. Er is dus geen risico meer dat men het geschenk van het geloof opvat als een bekomen resultaat aan het einde van een hindernissenparcours.

Sacramenten worden in het catechumenaat niet beschouwd als een doel dat bereikt moet worden. Natuurlijk is de viering van de sacramenten een hoogtepunt op deze weg, maar in de christelijke initiatie is het doel dát er een weg gegaan wordt. Deze weg is geritmeerd door fasen en vieringen. Geen enkel van de verschillende momenten kan geïsoleerd worden van de andere: de catechese, de ontmoeting met de begeleider(s), hetgeen de Heilige Geest teweegbrengt bij de catechumeen. Christen worden komt erop neer om te begrijpen dat het hele christelijke leven een weg is die ons ertoe in staat stelt om dat geschenk te ontvangen. De eucharistie is dan ook een blijvende initiatie.

NIEUWE PERSPECTIEVEN: CONCREET VOORBEELD VAN KEUZES IN DE VORMSELCATECHESE³

De perspectieven en inzichten die de catechumenaatsweg ons biedt, kunnen we niet zomaar integreren in onze huidige sacramentenpastoraal. Bovendien gaat het hierbij niet zozeer om een andere manier van organisatie van de sacramentenpastoraal, maar vooral om een andere manier van kijken en benaderen van deze realiteit. Dit proces vraagt heel wat tijd. In bisdom Hasselt hebben we gepoogd om enkele stappen in deze richting te zetten in de vormselcatechese. We hebben hiervoor geen nieuwe handleiding gelanceerd, maar wel gepoogd om de contexten waarbinnen we de vormselcatechese organiseren, duidelijker te zien in het licht van de nieuwe perspectieven die het catechumaat ons biedt. De volgende vijf perspectieven willen hiertoe een eerste aanzet zijn:

EVENZEER MET DE OUDERS OP WEG ALS MET DE JONGEREN

De vormselcatechese is er in de eerste plaats voor de jongeren zelf. Zij zijn degenen met wie wij op stap gaan. Jongeren op de leeftijd van twaalf à dertien jaar, maar zelfs ook op zeventien, kan je echter niet isoleren van de thuissituatie. De vormselcatechese kan voor het gezin bovendien een kans zijn om op dit moment van hun levensweg de kerkgemeenschap (opnieuw) te ontmoeten. Het is dan ook belangrijk dat deze geloofsgemeenschap zich gastvrij opstelt. Dit betekent dus niet ‘eisen stellen’, maar gastvrijheid als grondterm hanteren. De Belgische bisschoppen schrijven: ‘we mogen de ouders niet gijzelen’⁴. Gastvrijheid behelst van de gastheer openheid én identiteit. Dit wil zeggen dat men naar de ouders toe een aanbod kan doen, maar dat de ouders hier in alle vrijheid zelf in kunnen meestappen, of niet. Ook inhoudelijk geldt deze houding van de gastheer: openheid én identiteit. De ouders mogen komen zoals ze zijn, met hun eigen vragen vanuit hun eigen leefwereld. Wij laten hen ook kennismaken met wie wij zijn, waar wij voor staan. Niemand moet verstoppertje spelen. Uiteindelijk zal het altijd een uitdaging zijn om in deze spanning van gastvrijheid en identiteit te gaan staan.

Contacten met ouders op zich zijn natuurlijk niet nieuw. Reeds jaren worden er ouderavonden aangeboden aan de ouders van vormelingen. Op meerdere plaatsen worden deze contacten op een creatieve, onthaltende manier aangepakt. De vraag hierbij blijft: gaan wij echt op weg met de ouders? Is er sprake van een echte ontmoeting, waarbij ouders kansen krijgen om op verhaal te komen en mogen ontdekken dat God ook hen zoekt en liefheeft? Informele contacten, zoals een maaltijd en een hartelijk onthaal, spelen hierbij een zeer belangrijke rol.

CATECHESE ALS OPBOUW VAN DE GELOVIGE GEMEENSCHAP VERSUS CATECHESE ALS APARTE SECTOR

Er is een reëel gevaar dat de plaatselijke geloofsgemeenschap zich bekommert om de liturgie en de verkondiging ‘uitbestedt’ aan enkele mensen, juist in deze tijd waar de verkondiging zo belangrijk wordt. Net zoals bij de catechumenen, is de vormselcatechese voor de vormelingen een jaar van ingroeien in het leven van de kerkgemeenschap: de inhoud, de mensen, de levensstijl,... Dit betekent dat er continu over gewaakt dient te worden dat de catechese geen aparte sector wordt. Het onthaal van de ouders en jongeren bij gelegenheid van het vormsel dient eigenlijk meegenomen te worden in alle zaken die in de geloofsgemeenschap gebeuren. Catechisten geven dus niet enkel catechese, maar bouwen op deze manier ook mee deze geloofsgemeenschap op. Anderzijds is het belangrijk dat de plaatselijke geloofsgemeenschap zich ervan bewust is dat de catechisten catechese geven in naam van de geloofsgemeenschap. De catechisten worden door de geloofsgemeenschap

---

³ Deze keuzes werden door een werkgroep in bisdom Hasselt uitgewerkt. Momenteel werken we aan een verdere vertaling van deze keuzes voor een jaarwerking van vormselcatechese.

⁴ Belgische bisschoppen, ‘Groei in geloof’, p. 10.

gezonden. Het is dan ook niet meer dan normaal dat de catechisten steun en bemoediging mogen ervaren vanuit die gemeenschap. De band moet dan ook bewaard blijven.

VEELEER ALGEMENE INITIATIE DAN EIGEN INHOUD VORMSEL-CATECHESE⁵

Het catechumenaat leert ons dat een sacrament zich niet laat voorbereiden. De vormselcatechese is dan ook niet zozeer een ‘vormselvoorbereiding’, maar een jaar van groeien in christen zijn. Er wordt nogal eens gezegd: de jongeren weten niets meer over het geloof. Hierbij aansluitend wordt de vormselcatechese dan gezien als een inhaalbeweging. Toch is het niet zo dat jongeren helemaal niets meer weten. Afhankelijk van de school en de leerkrachten, gebeurt er toch nog heel wat godsdienstonderricht op school. Wat jongeren wel vaak missen is de vertrouwdheid met de gelovige (parochie)gemeenschap en de gelovige beleving, een Godsvertrouwen. De catechisten zijn voor de vormelingen het meest nabije en concrete gezicht van de geloofsgemeenschap. In het contact met de catechisten krijgen de vormelingen al een bepaald idee van waar christenen voor staan. In het hartelijke onthaal en de ontmoetingen kunnen de vormelingen ervaren: we mogen er zijn. In de verschillende activiteiten kan de kennismaking met de geloofsgemeenschap verdiept worden, onder andere via de liturgie, het meebeleven van het liturgische jaar, de kennismaking met de parochie en de federatie in al haar dimensies, het kerkgebouw, ‘kansen in de buurt’ (vb. klooster of abdij), getuigenis van verschillende mensen: gehuwden, zieken, pastoor,... en zeker ook aandacht voor en nabijheid bij armen en zwakken.

Niet alleen de kennismaking met de geloofsgemeenschap, maar ook de kennismaking met een gelovige beleving is belangrijk in de vormselcatechese. Als jongeren mogen horen dat er een God is die van hen houdt en waar zij het volste vertrouwen in mogen hebben, kan dat heel nieuw en misschien wel bevrijdend klinken voor hen. Ook al doen ze er op dat moment zelf niet meteen iets mee, ze dragen het toch verder mee. Dit vraagt van ons een groot vertrouwen in God, die met hen zijn weg gaat.

ERVARING VAN GOD MEER DAN INHOUDEN OVER GOD⁶

Catechisten zijn begeleiders die gewapend met niet meer dan hun eigen zoekend geloof ‘op alle mogelijke wijzen de ontmoeting met God in de kerkgemeenschap proberen te begunstigen’, eerder dan catechisten die lesjes geven. Het gaat er dus niet zozeer om lesjes te geven ‘over’ God, Jezus en de Heilige Geest, maar wel een omgeving, de omstandigheden creëren waarbinnen ze een religieuze ervaring kunnen opdoen. Praten over gelovig zijn, maakt je nog niet tot gelovige... Het gaat over ‘iets beleven’. Let op, we gaan er hierbij niet van uit dat elke ervaring zomaar in ieder geval religieus is en dat we enkel de opdracht hebben om uit de dagdagelijkse ervaring het religieuze te puren of te destilleren. Het gaat erom dat we jongeren kansen geven om geloofservaringen op te doen, dat we hiertoe de ideale omstandigheden creëren. Dit kan bijvoorbeeld door een goed gekozen film, een diaconale ervaring, een liturgisch moment,...

Geholpen door de traditie willen we samen met jongeren op zoek gaan om God op het spoor te komen. We kunnen de jongeren het geloof en God aanbieden, maar hen aanraken, dat kan alleen God zelf. Het is een opdracht voor de catechese om jongeren een omgeving te bieden waar dit mogelijk is.

---

⁵ Op de vormingsavond bracht Zr. Monique een mooi getuigenis over hoe zij deze keuze concreet vormgeven in de Sint-Jozefsparochie van federatie Bilzen. U kan dit getuigenis nalezen op de volgende website: <http://www.kerknet.be/bisdomhasselt/content.php?ID=4097#ervaringvormsel>

⁶ Een mooie werkvorm die deze keuze concreet maakt is een gebedswandeling. Deze werkvorm vindt u op de volgende website: <http://www.kerknet.be/bisdomhasselt/content.php?ID=4097#werkvormenvormsel>

*OP DE MAAT VAN JONGEREN ÉN OP DE MAAT VAN HET GELOOF*⁷

Uit het voorgaande volgt vanzelfsprekend dat naar de maat van jongeren moet worden gewerkt. Dat betekent dat het gebeuren een actieve kleur mag krijgen. De jongeren zullen meer betrokken zijn als ervaringen op een actieve en intuïtieve wijze worden bemiddeld en beleefd. Via speelse opdrachten en creativiteit kan hun zoeken en het ontdekken gestimuleerd worden. Beeldend materiaal kan helpen om intuïtief rond geloof en leven bezig te zijn. Dit alles staat in dienst van de hoofdbekommernis: kinderen en jongeren laten vermoeden en ontdekken dat er een nabijheid is, een goddelijke nabijheid die Jezus ‘God en Vader’ noemde. De bemiddeling van deze zoek- en ontdekkingstocht gebeurt in een concrete geloofsgemeenschap. De verkenning van en het meedoen met de geloofspraktijken binnen een geloofsgemeenschap moet dan ook op de wijze van de jongeren gebeuren.

Creatieve werkvormen, het werken met de handen en muziek kan bij jongeren heel wat losmaken. Het is belangrijk om niet enkel met woorden te werken (teksten, gesprekken, verhalen...), maar het hele mens-zijn aan te spreken, via verschillende kanalen (klank, beeld, dans, creativiteit).

Soms vraagt het op-maat-van-jongeren werken ook en dat men ingaat op een vraag van hen en het voorbereide even aan de kant schuift.

BESLUIT

Het catechumenaat als bron van catechese is een bijzondere verrijking voor onze hele pastoraal. Zeker nu er ook meer volwassenen zich effectief aanbieden om christen te worden en we zo het catechumenaat meer van binnenuit leren begrijpen, wordt duidelijk welke rijkdom en wijsheid zij in zich draagt. Het catechumenaat inspireert hierbij niet alleen onze huidige sacramentenpastoraal, maar biedt een hele frisse en soms ook confronterende kijk op onze manier van geloofsgemeenschap-zijn en ons christelijke leven. Het leert ons ook dat je je hele leven op weg bent om in dat christelijke leven te groeien. Vraag aan de christelijke gemeenschap blijft hoe ze dit op-weg-zijn zo zinvol mogelijk kan begeleiden en faciliteren. Er ligt nog een hele uitdaging voor ons om hierin te groeien, als geloofsgemeenschappen en als christen.

INTERESSANTE LITERATUUR EN WEBSITES:

- www.kerknet.be/catechese
- www.kerknet.be/bisdomhasselt (ga naar ‘diensten’ en ‘parochiecatechese’)
- Brochures van de Belgische bisschoppen (ook te vinden op Kerknet)
  - o Volwassen worden in geloof, catechese in het leven van de Kerk (2006)
  - o Groeien in geloof (2007)
  - o God ontmoeten in zijn woord (2008)
- *Service national de la catéchèse et du catéchuménat, Des itinéraires de type catéchuménal vers les sacrements, 2007.*

KAREN VANDEBROEK is stafmedewerker op de dienst parochiecatechese van bisdom Hasselt.

---

⁷ U kan een werkvorm van een ‘gezinstocht’ vinden, waarin deze keuze concreet wordt: zie websiteverwijzing bij voetnoot 5.